

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Doksan Dördüncü İçtima

31.8.1338 Perşembe

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	444	yin, zafer tebrikine dair İncesu'dan çekilmiş telgrafı	445
2. — Âzayı kıram muamelâtı	445,457	6. — Mazbatalar	445
1. — Hariciye Encümeni âzalığına Üçüncü Şubeden Ankara Mebusu Ali Fuad Paşanın intihabolunduğuna dair Şube Riyaseti tezkeresi	445	1. — Bolu Mebusu Abdullah Efendinin, Zonguldak'ta ciheti askeriyece yapılan bina duvarının mahalline terkine dair kanun teklifi ve kavanini Maliye Encümeni mazbatasını (2/517)	445,446
2. — Ardahan Mebusu Server Beyin tecavüz ettirdiği izin müddetine dair Divanı Riyaseti kararı	445	2. — Kurayı mevkufe aşarı hakkındaki teklife dair Kavanini Maliye Encümeni mazbatasını	446
3. — Karahisarı Sahib mebuslarına izin verilmesine dair Divanı Riyaset kararı	457	3. — Sinema şeritleri hakkındaki lâyi haya dair Kavanini Maliye Encümeni mazbatasını	446
3. — Teklifler	444	4. — Merakibi bahriyeden almamac rüsum hakkında kanun lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasını	446
1. — Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin, taşralardaki Darülhilâfe medreselerinin lâğviyle üç mahalde İlâhiyat Medresesi küşadına dair kanun teklifi (2/554)	444,445	7. — Müzakere edilen maddeler	446
4. — Takrirler	445	1. — 1338 senesi Muvazenei Umumiye kanunu lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasını	446,447,457
1. — Bursa Mebusu ve Sıhhiye Encümeni Reisi Operatör Emin Beyin, Mükellef sivil sıhhiye memurları (Etibba ve baytarlar) hakkındaki kanun lâyihasının müzakeresinin ikmaline dair takriri	445	A — Şer'îye Vekâleti bütçesi	446,447,457
5. — Muhtelif evrak	445	2. — Abdülvehab imzalı arzuhal hakkında İstida Encümeni mazbatasını	448
1. — Lâzistan Mebusu Dr. Abidin Be-		3. — Eskişehir sabık Muhasebecisi Sa-	

lih Sabri Bey hakkında Dahiliye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası 448:456
4. — İstiklâl mahkemesi âzasına aile

harcırahı ve ikamet yevmiyesi verilmesi meselesinin hallolunmasına dair Meclis Reisisaniliği tezkeresi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası 458

BİRİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 1,50

REİS — Birinci Reisvekili Mehmed Vehbi Efendi Hazretleri

KATIPLER : Hakkı Bey (Van), Âtîf Bey (Kayseri)

REİS — Efendim Meclis açılmıştır. Zaptı sabık hulâsası okunacaktır. dinleyelim.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Reisisani Dr. Adnan Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikât zaptı sabık hulâsası kiraat ve aynen kabul edildi. Afgan ve İran sefirlerinin muzafferiyatı ahireden dolayı tebrikâtta buldukları Makâmı Riyasetten tebliğ olundu.

20 Nisan 1338 tarihli Emvali Metruke Kanununun birinci maddesine bir fıkra ilâvesine, Askerî Ceza Kanununun 200 neü maddesinin tadiline, valii merhum Reşid Bey ailesine maâş tahsisine, harice altı ay müddetle hayvanatı bakariye ihracının men'ine, kaçak mektup hâmillerine, maâş cüzdanı bedelinin artırılmasına dair kanun lâyhaları aidoldukları encümenlere havale edildi.

Bolu Mebusu Cevad Beyin, Hariciye Encümenine intihabedildiğine dair Dördüncü Şube Riyaseti tezkeresi okundu.

Afyon Karahisar'ın istirdadından dolayı gelen tebrik telgrafları tebliğ edildi.

Çorum Mebusu Dursun Beyin, Kângırı civarındaki vukuata dair Dahiliye Vekâletinden olan sualine gelen cevap, kendisinin Mecliste hazır bulunmamasından dolayı sâkıf oldu.

Mehmedoğlu İsmail ve beş refiki ile Hasan-oğlu Ahmed'in idam cezalarının affına dair ka-

nunlar kabul edildi. Mebuslardan bâzılarına izin verilmesine dair Divanı Riyaset kararı tasvibe iktiran etti.

İstiklâl mahkemeleri âzasına aile harcırahı ve ikamet yevmiyeleri verilmesi meselesinin hallolunmasına dair Divanı Riyaset kararı Muvazenei Maliye Encümenine verildi.

Muvazenei Maliye Encümenine Sivas Mebusu Rasim Beyin yerine bir zatın intihabına dair Encümen Riyaseti tezkeresi okundu. Bilâhara Şer'îye ve Evkâf Vekâletinin 1338 yılı bütçesinin müzakeresine geçilerek bâzı fasılları kabul edildi ve üç fasıl Muvazenei Maliye Encümenine verildi. Perşembe günü içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Birinci Reisvekili
Vehbi

Kâtip
Van

Kâtip
Kayseri
Âtîf

REİS — Efendim zaptı sabık hakkında mütalâa beyan edecek var mı? Zaptı sabık hakkında mütalâa beyan eden yok. Binaenaleyh zaptı sabık aynen kabul olunmuştur.

3. — TEKLİFLER

1. — Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin, Taşralardaki Darülhilâfe medreselerinin lâğviyle üç mahalde İlâhiyat Medresesi küşadına dair kanun teklifi (2/554)

REİS — Taşra Darülhilâfe medreselerinin lâğviyle İlahiyat Şubesi namıyla medreseler teşkili hakkında Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin teklifi kanunisi var; Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

4. — TAKRİRLER

1. — *Bursa Mebusu ve Sıhhiye Encümeni Reisi Operatör Emin Beyin, Mükellef sivil sıhhiye memurları (Etibba ve baytarlar) hakkındaki kanun lâyihasının müzakeresinin ikmaline dair takriri*

REİS — Mükellef etibba ve baytarlar hakkındaki Kanunun ilk ruznameden birine ithaline dair Sıhhiye Encümeni Riyasetinin tezkeresi var; okunacak.

Riyaseti Celileye

Üç senedir ruznamemizde bulunan ve üç maddesi Heyeti Umumiyece kabul edilmiş bulunan Sivil mükellef etibbayı mülkiye hakkındaki Kanunun bakıye müzakeresinin itması için yarın yahut Cumartesi ruznamesine alınmasını encümen kararıyla arz ve teklif ederim.

30/Ağustos/1338

Sıh. ve Mua. İc. En. Reisi
Bursa Mebusu
Operatör Emin

REİS — Efendim Cumartesi ruznamesine alınmasını kabul buyuruyor musunuz? (Muva-fık sesleri) Mükellef etibba ve baytarlar hakkındaki lâyihai kanuniyenin Cumartesi ruznamesine alınmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın. Cumartesi ruznamesine alınmıştır.

2. — ÂZAYI KİRAM MUAMELÂTI

1. — *Hariciye Encümeni âzalığına Üçüncü Şubeden Ankara Mebusu Ali Fuad Paşanın intihab olduğuna dair Şube Riyaseti tezkeresi*

REİS — Encümen intihabına dair Üçüncü Şube tezkeresi var. Okunacak :

Riyaseti Celileye

Münhal olan Hariciye Encümeni âzalığına Şubemizin 30 Ağustos 1338 tarihli on dördüncü iktimamında Ankara Mebusu Ali Fuad Paşa Hazretleri intihab edilmiş olmakla ailelusul Heyeti

Umumiyeeye arzı zımmında takdim olunur efendim.

30/Ağustos/1338
Üçüncü Şube Reisi
Karahisarı Şarki
Ali Süruri

REİS — Efendim berayı malûmat arz edildi.

2. — *Ardahan Mebusu Server Beyin tecavüz ettirdiği müddete dair Divanı Riyaset kararı*

REİS — Divanı Riyaset kararı var, okunacak :

Heyeti Umumiyeeye

Çoruh vâdisindeki madenlerin tetkikatını ikmal ile avdet etmiş olan Ardahan Mebusu Server Beyin mezuniyetinin temdidine ve Ankara'ya hareketinin inbasına dair İktisat Vekâletine keşide ettiği telgrafnameye geç cevap aldığı ve yollarda vakit geçirdiği cihetle Meclise vaktinde iltihak edemediğinden tecavüz ettirdiği müddetin mâzur görülmesine dair takriri Divanı Riyasetin 30 . VIII . 1338 tarihli yirmi dördüncü İctimamında tezekkür olunmuş ve mumaileyhin mazereti sayarı kabul görülerek geçen kırk dört günün memuriyetten addi müttefikân kabul ve keyfiyetin Heyeti Umumiyeeye arzı tensibedilmiştir, efendim.

Büyük Millet Meclisi Reisisanisi
Dr. Adnan

REİS — Efendim buna dair söz istiyecek var mı? (Hayır sadaları) Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

5. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Lâzistan Mebusu Dr. Abidin Beyin, zafer tebrikine dair İncesu'dan çekilmiş telgrafi*

REİS — Lâzistan Mebusu Abidin Beyin tebrik telgrafi var; münasip cevap yazarız.

HASİB B. (Maras) — Telgrafi nereden çekmiş?

REİS — İncesu'dan çekmiş.

HASİB B. (Maras) — Bu zat Lâzistan'a gitmişti.

6. — MAZBATALAR

1. — *Bolu Mebusu Abdullah Efendinin Zonguldak'ta ciheti askeriyeye yapılan bina ve duva-*

rın mahalline terkine dair kanun teklifi ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası (2/517)

REİS — Efendim Zonguldak'ta mevut bir duvarın belediyeye terkine dair Kavanini Maliye Encümeni mazbatası var; ruznameye alınacak.

2. — *Kurayı mevkufe âşarına dair teklif hakkında Kavanini Maliye Encümeni mazbatası*

REİS — Kurayı mevkufe âşarı hakkındaki teklifin reddine dair Muvazenei Maliye mazbatası var; ruznameye alıyoruz.

3. — *Sinema şeritleri hakkındaki lâyhaya dair Kavanini Maliye Encümeni mazbatası*

REİS — Sinema Şeritleri Resmi hakkında Kavanini Maliye Encümeni mazbatası var; kezalik ruznameye alınmıştır.

4. — *Merakibi bahriyeden alınacak rüsum hakkında kanun lâyhası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası*

REİS — Merakibi bahriyeden alınacak rüsum dair Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası var. Kezalik ruznameye alınacaktır.

7. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *1338 senesi Muvazenei Umumiye Kanunu lâyhası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası*

A — *Şer'îye Vekâleti bütçesi*

REİS — Şer'îye bütçesi var; malûm, ruzname-memizde, müzakere olunmuştur. Bakıye olarak bir iki fasıl kaldı. Onların müzakeresine başlıyoruz.

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Efendim dün encümenine tevdi buyurulan fasıllar hakkındaki encümenin neticesi müzakeratını arz ediyorum. İki yüz on sekizinci fasılda mükâfatı telifiye diye, bir ikinci madde vardır. Bu «Mükâfatı telifiye» tâbiri, üfta ve tetkikatı islâmiye heyetlerinin yapacağı işi tamamen izah etmediği için, bu mükâfatı telifiye maddesini Şer'îye Vekili Efendi Hazretleri de encümeninde hazır olduğu halde «Şûrayı üfta ve tetkikatı islâmiye heyetleri masarifatı tetkikiye ve telifiyesi ve kitap esmanı» na tahvil ettik. Çünkü

zaten para da oraya sarf edilecektir ve kabulünüze iktiran ettiği veçhile bunun için bütçeye yirmi bin lira konmuştur. Yine aynı fasılın birinci maddesinde memurun harcırahı vardır. Encümeniniz mukaddema buna üç bin lira koymuştu. Fakat Heyeti Aliyeniz on bin lira olmak üzere kabul etti. Kabulünüz veçhile encümen de bunu on bin lira olarak bütçeye koyuyor. Fakat buna zammolunan yedi bin lira, yine dünkü kararınız veçhile gerek İfta ve gerek Telifatı İslâmiye, Tetkikatı İslâmiye heyetlerine intihabolunacak zevatın harcırahlarından başka yere sarf olunamaz. Bunun kaydını encümen de muvafık görmüştür ve tasvibinize iktiran eden o para şurada zapta da geçmiştir. O para, yalnız o zevatın harcırahına tahsis edilmiştir. (219) neu fasılın birinci maddesinde, merkez masarifi müteferrikası, bin dört yüz lira idi. Şer'îye Vekâletinin beyanatı veçhile bu müteferrika faslına aidolan masarifi neşriye ve kitap esmanı, mademki diğer fasılın maddei mahsusasına yirmi bin lira olarak geçmiştir. Şu halde yirmi bin lira fazladır dediler. Biz de, onun yerine dört bin lira tenzil ederek on altı bin lira koyduk. Şer'îye Vekâleti de kabul etti. Sonra efendim! Beşinci kısma geliyoruz. Yani 221. nei fasıl tahsisatı fevkalâdei şehriye olarak hesabedilmiştir. Vukubulan zamaime nazaran, tahsisatı, fevkalâdei şehriye mukaddema (225 569) lira iken şimdi (264 562) lira olmuştur. Şu halde beşinci kısmın yekûnu (264 938) lira ve yekûnu umumi (417 255) lira oluyor. Yani Şer'îye bütçesine (91 261) lira zammemiş oluyoruz efendim.

FEYYAZ ÂLİ B. (Yozgad) — Yekûnu umumisi ne kadardır?

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Yekûnu umumi 417 255 liradır.

MUSTAFA SABRİ Ef. (Siird) — Reis Bey bir sual soracağım: Bu mükâfatı telifiye ne gibi bir kararla sarf edilir? Hangi telifiye aittir? Arapça telifiye mi aittir? Türkçeye mi aittir? Ulumu diniyeye mi aittir? Yoksa kavanin ve fûnuna mı aittir? (Hepsine aittir sesleri)

ŞER'İYE VEKİLİ ABDULLAH AZMİ Ef. (Eskişehir) — Efendim lâyhada tasrih edilmiştir; müzakeratı iyi takibetmemişler.

MUSTAFA SABRİ Ef. (Siird) — Namını

iyi tasrih etmemişsiniz. Arapça mıdır, Türkçe midir?

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Çıkar, beğenmediğiniz kısma itiraz edebilirsiniz. Biz de istifade ederiz. Biz buna şûrayı İfta ve mükâfatı telifiye masarifi neşriyesi ve kitap esmanı tâbir ettik.

MUSTAFA SABRİ Ef. (Siird) — Ne kitabı efendim? (A a sesleri)

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — İfta Heyetinin, Şûrayı İslâmın ne gibi kitap alması lâzımgelirse o kitabı alacaktır. Roman alacak değil ya.. (Handeler) Efendim bir şeyi arz etmişim, onu da arz edeyim. (217) nei faslın ikinci maddesinde, müderris ve vaizler vardır. Malûmuhsanız, dün buna zamaim vukubulmuştu. Mukaddema, beş bin lira kabul edilmişken, dün yirmi altı bin lira ve altı aylık olarak yedi bin lira ediyor. Binaenaleyh o madde 15 500 lira oluyor. Orası lütfen tashih edilsin.

CEMİL B. (Kütahya) — Bir sual soracağım. Efendim meselâ hariçten güzel âsarı telifiye meydana getiren zevat olursa ve bu da Telif Heyetine verilirse, bunun için de ayrıca bir mükâfat faslı olmalıdır. Yani bu paratım hepsi, masarifi telifiye ve neşriye olmamalı, bir de mükâfatı telifiye faslı konulmalı ve birçok kıymetli zevatın telif ve tereüme ettikleri kitaplar için bütçede mükâfat bulunmalıdır.

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — Bunların müzakeresi bitmedi miydi?

CEMİL B. (Kütahya) — Bitmedi efendim, böyle bir faslın bulunması iyidir.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Yani mükâfatı nakdiye ayrıca mı olsun diyorsunuz?

REİS — Efendim malûmuâliniz, dün bu meseleler dîrûdiraz müzakere olundu. Meclisin tasvihi veçhile encümene gitti; şimdi encümen-den geldi. Kabul edilen miktar mucibince tesbit edilen fasıllar hakkında encümen mazbata muharriri beyanatta bulundu. Fasıllar okunsun.

F. M.

Encümence
tesbit edilen
son şekil

218	Masarifi mütenevvia	
1	Talebei ulûm ve memurin hareirahı	10 000
2	Şûrayı Üfta ve Tetkikatı İslâmiye heyetleri masarifi neşriyesi ve kitap esmanı	20 000
	Fasıl yekûnu	30 000
219	Masarifi müteferrika	
1	Merkez masarifi müteferrikası	400
2	Mülhakat fetvahaneler masarifi müteferrikası	3 000
	Fasıl yekûnu	3 400
221	Tahsisatı fevkalâdei şehriye	264 562
A		
221	Memurini mâzule maaşatı	421

REİS — Encümen-den gelen bu fasılları kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Efendim, Şer'îye bütçesinin yekûnu umumiyesi 417 255 liradır. Bu minval üzere kabul buyuranlar tâyini esamiyle heyeti mecmuası reye konacağı için reylerini istimal etsin.

REŞİD Ağa. (Malatya) — Efendim, zannedersen bütçenin heyeti umumiyesi reye konulduktan sonra tâyini esamiyle reye konmak lâzımdır. (Hayır, sesleri)

REİS — Efendim; dairenin müstakil bütçesidir. Ayır konmak lâzımdır.

Efendim! Reyler toplanırken başka meseleye bakalım.

2. — *Abdülvehab imzalı arzıhal hakkındaki İstida Encümeni mazbatası*

REİS — Abdülvehab imzalı bir istida var. İstida Encümeninden gelmiş. Ve bugün müzakere edilecektir. Bugünün ruznamesindedir.

HASİB B. (Maraş) — Reis Bey Müdafaai Milliye ve Muvazenei Maliye encümenlerinden zâbitana bir nefer bedeli zammı hakkında bir kanun vardır. Bunu Maliye Vekili iki gün sonra iade etmek üzere götürmüşlerdi. Daha getirmemişlerdir. Bu kanunun müzakeresini teklif ediyorum.

REİS — Efendim! Gelince müzakere ederiz. Onun için başka bir şey de düşünülmektedir.

Riyaseti Celileye

Müstedî Abdülvehab Efendinin pederi Hacı Hüseyin ve şeriki Mahmud eefndilerin 14 Nisan 1338 tarihinde derdest ve müsadere edilen kırk yük manifatura eşyalarının gümrükten kaçırılmadığı ve mumaileyhimadan Hüseyin Efendinin bu malı takip yüzünden eşkiya tarafından katledildiği ve kendileri erbabı namustan bulunduğu encümenimizce yapılan tahkikat neticesinden anlaşılmuş olmakla müsadereye tâbi tutulan mezkûr kırk yük eşyalarının alelîsul Resmî Nizamîsi alındıktan sonra aynen iadesi takarrür etmekle berayı tasdik Heyeti Umumiyyeye arz ve takdim olunur.

30 . VII . 1338

İstida Encümeni Reisi	M. Muharriri
Erzurum	Kayseri
Mustafa Durak	Osman Zeki
	Kâtip
	Tokad
	Hamdi

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — İcabı adalet de odur, doğru...

REİS — Efendim; şu mazbata hakkında söz söyleyecek var mı? (Hayır; Hükümet izahat versin, sadaları)

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Maliye Vekilinin bulunması lâzımgelir; Maliye Vekili, âdeta müddei mevkiindedir.

REŞİD AĞA (Malatya) — Beyefendiler bu, Malatyalı Şükrü Beyzade Hacı Efendi namında bir tüccardır. Haleb'e mal sipariş et-

miş, kendi gitmemiştir efendim. Haleb'de o tüccar bir katireya mal teslim etmiş, kendisi olmadığı halde Anteb'den gelirken - kaçak suretiyle değil - sen niçin götürdün? Savuşturdun demişler, o da demiş ki; ben gümrüğün nerede olduğunu bilmiyordum. Zaten oradan geçirecektim. Onun üzerine efendim gümrük bunu müsadere etmiş; orada birkaç kuruş para daha tedarik etmiş, mahkemeye müracaat etmiş, mahkemede vekil tutmuş, mahkeme de sürüncemede kalacağını anlamış olduğundan (Gürültüler) giderken Besni kazası civarında eşkiyalar tarafından malları zaptolunmuş, kendisi de orada katlolunmuştur. Bunun sekiz, on yaşında bir çocuğu var, başka bir kimsesi yoktur. İki de sabiye çocuğu bir de ailesi vardır. Mal müsadere olunursa bunlar sürüneceklerdir. Heyeti Aliyeniz muvafakat buyurursa o mallar alınır. Bunu Heyeti Âliyenizin merhametine bırakıyoruz. Bu mazbatanın aynen kabulünü rica ederiz. Yani mallar sahibine iade edilsin.

REİS — Efendim, benim de hatırımda kaldığına göre Maliye Vekili bununla beraber müzakere olunacak Rüsüm Kanununu beklemekliğimizi söylemişti. Onu beklemek icabeder. (Hayır, sesleri) İstida Encümeninin mazbatasını kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

3. — *Eskişehir sabık Muhasebecisi Salih Sabri Bey hakkında Adliye ve Dahiliye encümenlerinden mürekkep Muhtelîl Encümen mazbatası*

REİS — Eskişehir Muhasebecisi Sabri Bey hakkındaki evrak okunacak ve müzakere olunacak; Dinliyelim efendiler!

Adliye ve Dahiliye encümenlerinin müşterek mazbatası

Düyunu Devletin tediyesi sırasında kırma suretiyle irtikâbatta bulunmakla maznunen evrakı tahkikiyesi Memurin Muhakemat Encümenince bittetikkin cinayetle lüzumu muhakemesine karar ittihaz ve hakkında muvakkat tevkif müzekkeresi tastik ve infaz olunan Eskişehir sabık Muhasebecisi eylevm Ankara'da ticaretle meşgul Çolakzade Sabri Beyin, esas karar hakkında sâkit kalarak yalnız tevkif kararı aleyhine Memurin Muhakemat Heyetine itiraz etmiş olması üzerine Heyeti Müşarünileyhimin asıl karar hakkında mutarizinin müddeti muayyenei kanuni-

yesi zarfında vereceği itiraznameyi bekliyerek esas meselenin alacağı şekle göre tevkif kararını dahi birlikte tetkik etmesi lâzımgelirken esas hakkında birgûna muamele sebk etmeksizin tevkif kararı hakkında Memurin Muhakemat Kanununun on altıncı maddesi fıkrâi ahiresi mucibince mumaileyh Sabri Beyi devairi merkeziye memurinine kıyasen hakkındaki tevkif kararının vekili aidi tarafından tasdikı lâzımgeliceği sarahatine karşı Usulü Muhakematı Cezaiye Kanununa tatbiki muameleye mahal olmadığından bahsile kararı mephusün feshi ve mumaileyhin sebili tahliye edilerek noksanii muamelenin ikmalinden sonra taayyün edecek hale göre muamele ifası kararıyla evrakın encümenine iade edilmiş olduğu ve keyfiyet encümenince tekrar tetkik ve tezekkür olunarak mumaileyh Sabri Bey memurini merkeziyeden olmadığından bir vilâyet memurunun devairi merkeziye memurinden addiyle hakkındaki tevkif kararının Vekâletin tasdikına muktezen olması yolunda Tetkik Heyetince serd olunan mütalâa ve ittihaz olunan karar ancak Memurin Muhakemat Kanununun bir nevi tefsiri mahiyetinde telâkki edilerek tağyiri muameleye mahal görmiyerek ancak encümen noktai nazarı sabıkında ısrar etmekte olduğundan şu suretle hâdis olan ihtilâfın, Memurin Muhakemat Kanununda meskût kalan bu cihetin tavzihi zımında meselenin Meclisi Âlice tezekkür edilmesi lüzumuna dair mezkûr Tetkik Encümeni Riyasetinin Makamı Riyasetten müştereken müzakere ve beyanı mütalâa olunmak üzere Adliye ve Dahiliye encümenlerine muhavvel 3 Kânunuevvel 1337 tarih ve 191/121 numaralı taktiri mütalâa ve icabı müzakere olundu. Memurin Muhakemat Tetkik Encümeni tevkif kararını verirken mumaileyh Sabri Beyin vilâyatta iradei seniye ile mansup bir memur olduğunu ve iradei seniye ile tâyin olunan memurini vilâyat haklarında icra kılınan tahkikatı iptidaiye evrakının Şûrayı Devlet Mülkiye ve Maarif Dairesinde tetkiki esasında ittihaz olunacak tevkif kararının Nazır tarafından tasdik olunacağına dair kanunda bir kayıt ve işaret olmadığına ve Şûrayı Devlet Mülkiye ve Maarif Dairesinde esnayı tetkikte verilecek her hangi bir tevkif kararının Nazır tarafından tasdikı ise ancak devairi merkeziye memurinine munhasır olup bu gibi vilâyat rüesayı memurini haklarında Şûrayı Devletten sudur edecek bir kararın da nezaretten tasdikı hakkında

kanun sâkit kaldığından Usulü Muhakematı Cezaiye Kanununa müracaata mecburiyet hâsıl olduğu Usulü Muhakematı Cezaiye ve Heyeti İttihamiyenin ilgası hakkındaki Kanunda ise cinayetlerde tevkif kararının tasdikine mahal olmadığı gibi müstantik kararnamesi mahiyetinde olan işbu tevkif kararının dahi lüzumu tasdikine bir mecburiyeti kanuniye olmamakla beraber tasdikı halinde de Meclisi Âlinin ezasından madut bir encümen kararını Vekâletin tasdik etmesi demek o heyeti meclisi idarelerle aynı mevki ve salâhiyette görmek gibi esasatı hukuk ve ruhu teşkilâtla kabili telif olmyan bir vaziyete düşürmek demek olacağı başlıca esbabı mucibe olarak serd etmiş ve verilen tevkif müzekkeresinin tasdikine mahal olmadığı kanaatiyle noktai nazarında ısrar ettiği anlaşılmıştır. Müsterek heyetimiz ise bu bapta arız ve amik münakaşa ve müzakereden sonra Memurin Muhakemat Kanununu bir kanunu mahsus olarak telâkki ve bu kanunda delâlet ve sarahati katiye mevcudolmadıkça hukuku kanunu mahsusla teyit ve temin edilmiş olan ve cürümleri ancak vazaifi mahsusa ve muayyenelerini ifa sırasında veya ifada iken hâdis olabilecek memurin haklarında ahkâmı umumiyye müracaat ve ahkâmı mezkûrenin tatbiki kavainin daima maznunların lehine tefsir olunacağı kavaidi meriyesine ve Memurin Muhakemat Kanununun mevaddı mahsusasına istinaden Tetkik Heyetinin olbaptaki karar ve mütalâatına iştirak etmiş ve kanunun olveçhile tefsiri lüzumuna ekseriyetle kanaat getirmiştir.

Şöyle ki; Memurin Muhakemat Kanununun dördüncü maddesinde «Bir vilâyetin bairadei seniye mensup memurini merkeziyesi ile meclisi idaresi hakkındaki evrakı tahkikiye dahi Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesine tevdi edilerek işbu meclislerce mevaddı âtiye veçhile memuru maznunun lüzum veya men'i muhakemesine karar verilir.» ve on altıncı maddesinin son fıkrasında «Evrakı tahkikiyesi Şûrayı Devlette tetkik olunan memur devairi merkeziye memurinden ise tevkif kararının mensubolduğu nazır tarafından tasdik olunacağı ve on yedinci maddesinde «Elviyei gayrimülhaka memurini haklarında vilâyat memurini gibi muamele olunacağı» ve Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi mukarreratını Heyeti Umumiyenin itirazan tetkik ve feshe salâhiyettar olduğu gibi Tetkik Encümeni kararının da Tetkik Heyetince indeliktiza feshi

tabii bulunmasına ve devairi merkeziye vilâyat rüesayı memurinden olan mumaileyh Sabri Beyin dahi Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi makamına kaimolan mezkûr encümeninde bidayeten tetkik olunan işbu evrakı üzerine verilen tevkif kararının vekili aidi tarafından tasdik lâzımgelip bu takdirde encümenin vekile karşı meclisi idare mevkiinde kalmış olması lâzımgeleneceği mütalâasına gelince: Encümenin bu baptaki vazifesi sırf idari olmasına ve Meclisi Âli de kendilerine esasen bu noktadan salâhiyet vermiş bulunmasına nazaran Meclisi Âliin ve alhusus encümeni terkibeden zevatın da iştirakiyle intihabolunan bir vekilin olbapta mukarreratı tasdik etmesi ruhu teşkilâta münafi addedilemiyeceği ve rüesayı memurini vilâyet haklarındaki evrakı tahkikiyenin bidayeten ve doğrudan doğruya encümeni mezkûre gelmesine nazaran verecekleri tevkif kararının rüesayı mülkiyenin tasdikine mukteren meclisi idare bidayet kararları mahiyetinde demek olacağı ve her meclisin kararının mahalli rüesayı mülkiyesi tarafından tasdik lâzımgeldiği gibi kanunu mezkûrun onuncu maddesi mucibince devairi merkeziyede irade ile mansup bir memur hakkında tutulan evrakı tahkikiyenin Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesine geldiği vakit indelicap vereceği tevkif kararının on altıncı maddenin son fıkrası mucibince nazır tarafından tasdik edileceği sarahatine ve mumaileyh Sabri Bey ise irade ile mansup ve evrakının doğrudan doğruya Şûrayı Devlet Mülkiye dairesinde tetkiki lâzımgelen memurinden bulunması hasebiyle hakkında müttehaz tevkif kararının da vekili aidince tasdik lüzumuna dair Tetkik Heyetinin mütalâa ve kanaatine ekseriyetimiz iştirak etmiş ve binaenaleyh bu bapta ahkâmı umumiyyeye tatbiki muameleye lüzum ve mahal olmadığından meselenin olveçhile tefsir ve tavzihi muvafık mütalâa olunarak Heyeti Umumiyyeye arzı tezekkür kılınmıştır.

Adliye Encümen Reisi		Âza
İsmail Remzi		
Âza	Âza	Âza
		Muhallifim
		Vasfi
Âza	Dahiliye Encümeni M. M.	
Kırşehir	Yozgad	
Sadık	Süleyman Sırrı	

Kâtip	Âza	Âza
Kayseri	Fikri Faik	Kayseri
Âtıf		Ahmed Hilmi
Âza		Âza
		Antalya
		Ali Vefa

MUSTAFA B. (Karahisarî Şarki) — Mazbatada on imza varmı? Biz bulunmadık, her encümeninde lâakal beş kişi bulunacaktır. Bu iki encümen lâakal on kişi olacak, nasıl olur da sekiz kişi ile karar veriyorlar?

REİS — Efendim mazbata okundu. Söz isteyenler Ali Süruri Efendi, Refik Şevket Bey, Abdülhamî Bey. Daha başka söz isteyen varsa yazalım. (Kâfi, sesleri)

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Efendim, bir gün Tetkik Encümeni Riyasetinde bulunduğu zaman Abdullah Azmi Efendi Muhakemat Heyetiyle kendi aralarında bir mesele hukukiye tahaddüs ettiğini Heyeti Umumiyyeye arz etti. Bunun üzerine Heyeti Umumiye bunun halli için Dahiliye ve Adliye encümenlerinin müstereken bir mazbata yapmalarını tensibetti. Bendeniz de o zaman hakikaten câlibi dikkat olan bu meseleyi gerek meslekim itibarıyla, gerek merakım itibarıyla takibettim. Encümeninde bu mesele müzakere edilirken birkaç celsede bulundum. O zamandan hatırimda kalamı ve şimdi anladığımı anlatarak Heyeti Umumiyei Muhteremeyi mesele hakkında tenvir ettikten sonra nıkatı kanuniyeyi arz etmek istiyorum. Teferruatı hatırimda kalmadı, eğer zühul vâkı olursa tashih edilmesini bilhassa Abdullah Azmi Efendi Hazretlerinden rica edeceğim: Çolakzade Sabri Efendi isminde bir zat varmış, bu zat Eskişehir'de Muhasebeci imiş, vazifesini ifa sırasında cinayet telâkki olunabilecek cereami irtikâbetmiş, bu cereami irtikâbından sonra Memurin Muhakematı hakkındaki Kanuna tevfikân tahkikatı iptidaiye yapılmış. En nihayet evrakı bâiradei Seniye mansup vilâyet memurinden bulunmasına binaen olbaptaki sarahati kanuniyyeye mebni Şûrayı Devlet Mülkiye Dairesi makamına kaim Muhakemat Tetkik Encümenine tevdi edilmiş, Tetkik Encümeni de bu meseleyi dîrudiraz tetkik ettikten sonra bir karar ittihaz etmiş ve (Mumaileyh Sabri Efendinin şu ve şu cereami irtikâbı anlaşılmuş olduğundan cinayet mahiyetinde olan bu cereamiden dolayı lüzumu muhakemesine ve

Muamelâti ittihamiyenin ilgasına dair Kanunun filân maddesi mucibince hakkında gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi tastirine karar verildi demiş.) bu tevkif kararı ittihaz edilir edilmez tabii bu zat tevkif edilmiş, tevkifini mütaakıp bir itiraz istidası vermiş, itiraz istidası Heyeti Umumiye makamına kaim Tetkik Heyetine gitmiş ve Tetkik Heyeti içtima ederek (Bairadei Seniye mansup memurinin tevkiflerine ait mukarreratın mensubolduğu nazırlar tarafından tasdikı yolundaki fıkraya riayet edilmediğinden dolayı Tetkik Encümeninin vermiş olduğu bu kararın reddine) karar vermiştir. Şimdi bendeniz öyle zannediyorum ki, şu silsile hikâyattan hatırımda kaldığına göre noktai ihtilâfi sormak lâzımgelirse Tetkik Heyeti böyle bir karar verebilir mi? (Tetkik Encümeni sesleri) Tetkik Encümeni böyle bir karar verebilir mi? Ve böyle bir tevkif kararı verirse nazır tarafından tasdikı icabeder mi, etmez mi? Meselenin ruhunu, lübbünü bu teşkil eder. Bendeniz bu mesele üzerinde o zamanlar yaptığım tetkikattan hâsıl ettiğim kanaate göre Muhakemat Heyeti; kanunu katiyen ruhu kanuna muvafık olarak telâkki etmemiştir. Muhakemat Heyetinin istinadettiği madde bir memur hakkında bidayeten yapılan tetkikat esnasında o memurun kaçması, o memurun sair gününe cürüm irtikâbetmesi imkânını selbetmek için yapılan muvakkat tevkifler hakkındadır. Nitekim her hangi bir canı tutulur, hakkında yapılan tetkikat ve tahkikatı iptidaiye esnasında tevkifi lâzımgelirse o tevkif, intihai tevkif değil, iptidai tevkiftir. Ve onda tahliye ihtimali vardır. Halbuki Tetkik Encümeninin verdiği tevkif kararı; muamelâti ittihamiyenin ilgası hakkındaki Kanunun maddei sarîhasına binaen cürümün faili olduğunun anlaşılmasına binaen - faili demiyelim, sübutuna mebnî diyelim - sübutuna delâil bulunduğundan dolayı o cinayet kararının verilmesini mütaakıp itası iktiza eden gayrimuvakkat tevkif kararıdır ve gayet doğru ve kanuni yapılmıştır. onun içindir, ki; Muhakemat Heyetinin istinadetmiş olduğu tasdik keyfiyeti burada mevzuubahs-olamaz. Bu doğrudan doğruya vazifeten verilmiş bir kararı katî mahiyetindedir, mahkemeye gitmesi icabeder. O zat hakkı itirazını istimal ederse yalnız tevkifinden dolayı itiraz etmesi lâzımgelmezdi. Muhakemat Encümenine karşı yukubulacak itirazı «Beni bigayrihakkın tev-

kif ettiler, tevkif kararını nazıra tasdik ettirmediler.» demek icabetmezdi. «Bana isnadedilen cürüm cinayet değildir. Binaenaleyh mahiyeti cürümde ihtilâf vardır.» demesi lâzımgelirdi. Mahiyeti cürüm tebeyyün ettikten sonra tevkif evlâ bittarik yapılacaktır. Efendim! Bu cihetten bendeniz Muhakemat Heyetinin bu husustaki noktai nazarının gayrikamuni olduğunu, hiç olmazsa kendisi kadar salâhiyeti kâmileyi haiz bir heyetin vermiş olduğu kararın yirmi dört saat veya kırk sekiz saat gibi bir zaman zarfında nakzı ile mütenakız bir vaziyeti hukukiye ihdas etmemek için, hiç olmazsa bu kanunun derecei tatbikini tefsir ettirmek üzere Meclisi Âliye vermek icabederdi. Halbuki Muhakemat Heyeti hakkı tefsiri haiz olmadığı halde bu tefsiri indi ile bu kararı vermiş ve Tetkik Encümeninin o muhik ve muvafık ve hakikaten kanuni olan mütalâatını feshetmiştir. O noktai nazardan bendeniz öyle zannediyorum ki Muhakemat Heyetinin mütalâasına ittiba eden Dahiliye ve Adliye encümenleri bu hususta yanlış bir içtihatta bulunmuştur. Arz ettiğim mâruzatın kâfi geldiğini zannediyorum, Hakem Heyeti Muhteremenizdir.

RASİM B. (Elâziz) — Tasdika ihtiyacolup olmadığı hususunda da Meclisi tenvir buyurunuz.

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Efendim tasdika ihtiyacolup olmadığı hususunda da, zannedirim, encümen hata etmiştir. Öyle zannediyorum ki; bendeniz tevkif olunacak zat devairi merkeziye memurlarındansa tasdik nazırlar tarafından olacaktır, değilse mensubolduğu vilâyet veyahut en büyük makamât tarafından tasdik olunur. Binaenaleyh; elviyei gayrimülhakadan bir livanın muhasebecisi olan zatın doğrudan doğruya nazırla münasebeti olduğuna dair de bir kaydı kanuni yoktur. Bendeniz o noktai nazardan da böyle vilâyet memurlarından olan zevatın tevkif kararlarının nazır tarafından tasdik olunacağını bir türlü kabul edemiyorum.

RİFAT B. (Tokad) — Kanun sarıhtır.

REFİK ŞEVKET B. (Devamla) — O kanunun sarahatını bendeniz öyle hatırlıyorum ki: O tevkifle bu tevkif arasında mahiyeten fark vardır. Bu tevkif irtikâbedilen cürümün cinayet olduğunun sübutu neticesidir. Verilen tezkerâ gayrimuvakkat tevkif müzekkeresidir.

Bu tevkifin kanunda hattâ müddeti de vardır. Birisi muvakkat tevkiftir. Kanunda gösterilen madde ki - muvakkat tevkiftir - aralarında bir fark vardır. Birisi sübuttan evvel verilen tevkif müzekkeresidir. Diğeri cürmün sübutuna muktedirin ve itası elzem olan meeburi tevkif müzekkeresidir. Muhakemat Heyeti oradaki kaydı nazarı dikkate almak meeburiyetindedir. Zannederim, bendeniz bu mazbatanın reddi ile Tetkik Heyetinin ita ettiği kararın musibolduğuna dair karar itasını arz ederim.

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisarı Şarki) — Efendim arz edeceğim mütalâanın kısmı âzamını Şevket Bey söylediler. Muhakemat Encümeni ile Muhakemat Heyeti arasında mucibi ihtilâf olan mesele; Muhakemat Encümenince cinayetle lüzumu muhakemesine karar verilen bir maznun hakkında ısdar edilecek tevkif kararının vekili aidince tasdik lâzımgelip gelmediği meselesidir. Malûm-âlileri Memurin Muhakematı hakkında bir Kanun vardır. O kanunun altıncı maddesinde «Bu kanunda sarahaten meevudolmıyan ahkâm için usulü muhakematı cezaiyeye müracaat olunmak lâzımdır» diyor. Muhakemat Encümeninin bu kabül cinayetle lüzumu muhakeme kararlarında vereceği tevkif kararı vekili aidince muhtacı tasdiktir, diye içtihatla bulunan Memurin Muhakemat Heyeti Memurin muhakemat Kanununun 16 ncı maddesine istinadediyor. Bendeniz maddeyi aynen okuyacağım : Asıl ihtilâfı halledecek malûmuâliniz metni kanundur.

(Madde 16. — Tahkik memurlarının tahkikatı veya tahkikatı iptidaiye evrakının meclisi idarelerce tetkikatı esnasında delâli kâfiye meevudolur ve lüzum görülürse o memur alelûsul kefaletle raptolunur. Bu suretle kefalet ita edemiyenlerin veyahut cürmü cinayet nev'inden görülenlerin tahkik memurlarının talebi veya meclisi idarelerin kararı üzerine mahallinin en büyük mülkiye memuru ve devairi merkeziye memurlarından ise mensubolduğu nâzır tarafından tasdik edilecek tevkif müzekkeresiyle muvakkaten tevkifleri caizdir.) Şimdi bu maddede çok dikkat edilecek kaydı ihtiraziler vardır. Refik Şevket Beyin pek güzel anlattıkları veçhile bu 16 ncı madde ya tahkikatın cereyan ettiği sıralarda veyahut meclisi idarelerce evrakı tahkikiyenin tetkik edildiği esnada lüzum görülecek muvakkat tevkifler hakkındadır. Sonra nazırı aidinin tasdikine muhtacolmak üze-

re tevkifleri caiz olan memurlar devairi merkeziye memurlarından olmak lâzımdır.

Bu kayıtlar burada mühim ve muvazzahtır. Şimdi esnayı tahkikat ve tetkikatta verilecek muvakkat tevkifler başkadır. Tetkikatın hitamı ile cinayetle lüzumu muhakeme kararı verip o karar zımnında ittihaz olunacak gayrimuvakkat tevkif kararı yine başkadır. Refik Şevket Beyin mütalâatına ve şu maddenin sarahatine nazaran cinayetle lüzumu muhakemesine karar verilen bir memur hakkında verilecek tevkif kararının muhtacı tasdik olup olmadığı hakkında bu kanunda hiçbir şey yoktur. Binaenaleyh; yapılacak şey bu kanunun 6 ncı maddesi delâletiyile usulü muhakematı cezaiyeye müracaat etmektir. Şu noktayı da arz edeyim ki; bu Memurin muhakemat Kanunu yapıldığı zaman adliyede müstantıkların verecekleri tevkif kararları Reisi mahkeme tarafından tasdik olunmak meşrut ve lâzım idi. Kanunların yekdiğerine mütenazır olmasını teminen adliyedeki tasdika mukabil ve mütenazır olmak için bu kanuna da arz ettiğim on altıncı madde ile tasdik kaydı konmuştur. Şimdi usulü muhakeme cezaiyeye müracaat ettiğimizde ne görürüz? Heyeti Aliyenizce yapılan Heyeti ittihamiyelerin lâğvı hakkındaki Kanunla esasen bu tasdik lüzumu hakkındaki madde kanuniye büsbütün kaldırılmıştır. Şimdi Muamelâtı ittihamiyenin İlgası hakkındaki Kanunun 6 ncı maddesi var. Onu okuyalım; Müstantıklar cinayetle lüzumu mahkeme kararıyla birlikte maznun hakkında gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi ısdar edeceklerdir. Gerek işbu müzekkereler gerek esnayı tahkikatta verilmiş olan tevkif müzekkereleri ahiz ve girift ve nakli mevkuf müzekkereleri hüküm ve kuvvetini de haizdir. Şu halde Muhakemat Heyetine bir sual teveccüh eder. Mademki bu tevkifi nazırı aidinin, vekili aidinin tasdikine muhtaç görüyorsunuz, tasdik şartını ileri sürüyorsunuz, acaba o vekil tasdika meebur mudur? O vekil tasdika tabii meebur değildir. Çünkü bilâkaydüşart meebur ise böyle bir tasdikinde hikmet ve faide olmaz. Demek ki, isterse tasdik eder, istemezse etmez. Halbuki şurada bir meeburiyeti kanuniye vardır ki, Mustantıklar cinayetle lüzumu muhakeme kararı verirse gayrimuvakkat tevkif de verecektir. Böyle meeburiyeti kanuniye dolayısıyla gayrimuvakkat tevkif

müzekkeresi isdar eder de nazır tasdik etmez. Ne muamele yapılacaktır? Beyefendiler! Bendeniz Muhakemat Encümeninde çalışırken sabık encümen tarafından cinayetle lüzumu mahkemesine karar verilmiş, fakat tevkif kararı verilmemiş, başka bir maznun hakkındaki evrak Ankara İstinaf Müddeiumumiliğine tevdi kılınmış. İstinaf müddeiumumisi diyor ki, Maznun hakkında tevkif müzakkeresi verilmemiştir. Cinayet maznunları haklarında tevkif kararı olmadıkça veya kararları tahakkuk etmedikçe mahkemeye sevk edilemezler.

Binaenaleyh; bu kararın ıslah ve itmamı lâzımdır. Evrak bize geldi. Biz tetmim zaruretine binaen tevkif kararı verdik. Ondan sonra mahkeme meseleye vaziyededebildi. Mucibi ihtilâf olan hâdise katilyen şu 16 ncı maddeye temas etmez ya, eder farz edelim de böyle gayrimuvakkat tevkifler vekilin tasdikine muhtaçtır, diyelim. Peki tevkif kararını vekil haiz olduğu salâhiyete binaen tasdik etmedi. O zaman ne muamele yapacağız? Binaenaleyh; hulâsayı mâruzatım Muhakemat Heyetinin istinadettiği on altıncı madde meseleyi halledecek bir mahiyette değildir. Meseleyi halledecek şey Muamelâtı ittihamiyenin ilgası hakkında olup usulü muhakematı cezaiyenin bâzı maddelerini tadil eden kanunun aynen okuduğum altıncı maddesindeki sarahati katîyedir ki : Cinayetle lüzumu mahkeme kararı veren müstantık mutlaka gayrimuvakkat tevkif kararını vermeye mecbur olmasıdır. Şu mecburiyete binaen Memurin Muhakemat Encümeni gayrimuvakkat tevkif müzekkeresini hiçbir taraftan tasdika muhtacolmaksızın verir, vermeye mecburdur. Şu halde Adliye ve Dahiliye encümenlerinin pek az arkadaşlarla hattâ belki nisap dairesinde olmıyan arkadaşlarla bilmüzakere ittihaz ettiği kararı muhtevî olan mazbata kanuna asla muvafık değildir. Refik Şevket Beyin de biraz temas ettikleri veçhile Muhakemat Heyetinin daha sarîh bir hatası var, ki o da kararın esasına itiraz edilmeksizin, yalnız tevkif kararına itiraz edilmiş, heyetin de yalnız o ciheti tetkik etmiş olmasıdır. Halbuki Memurin Muhakemat Kanunu gayet açıktır. Der ki; «Bir meclisin derecei ulâda ittihaz ettiği lüzum ve ya men'î muhakeme kararı indelitiraz mafevk meclisce tetkik olunur, yani kararın aslı tetkik olunur. Yoksa o kararın esasından bir cüzü olan tevkif kararı yalnızca

kabili itiraz ve kabili tetkik değildir. Muhakemat Heyetinin bu hatası da büyük bir hatadır. Şimdi asıl mühim bir nokta vardır efendim. Meseleyi umumî noktai nazardan halletmek lâzımdır. Yani bundan sonra Heyeti Celilenizin vereceği karar mahbilamel olur. Fakat ortada encümenle heyetin yekdiğerine mütenâkız kararları vardır. Ve Muhakemat Heyetinin kararı arz olunan esbaba binaen hilâfî kanundur. Fakat bu kararı ne suretle ref'edelim? Bendeniz şöyle bir çare düşündüm : Mademki Muhakemat Heyeti bu kararı encümenin evvelce ittihaz ettiği kararı bozmuştur, evrakı Muhakemat Encümenine iade etmek lâzımgelir. Encümen tekrar tetkikat yapar. Esbabı mucibeye istinaden tekrar bir karar verir. Fakat kararı sabıkta ısrar ettim, demez!

Çünkü kararı evvel mafevk meclisin velevki gayrikanuni olsa dahi vukubulan feshiyle ortadan kalkmıştır. Şimdi Muhakemat Encümenince yapılacak mesele yeniden karar vermektir. Evvelki karar meydanda yoktur. Ve evvelki içtihadı mucibince, ki cinayet içtihadı bakidir. Gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi verir. Eğer o zaman itiraza uğrarsa Muhakemat Heyetine gider. Yapılacak mesele budur. Şimdi Meclisi Âliniz Muhakemat Heyetinin verdiği kararı bir kararı idari şeklinde ref'edemez. Ederse bu da doğru olmaz. Hulâsa evveleminde mesele nin umumî şekilde halli, yani cinayetle lüzumu muhakeme kararı verilirse verilecek gayrimuvakkat tevkif kararının muhtacı tasdik olmadığına karar itası lâzımdır. Saniyen verilecek karar ki ancak mevzuubahsolan bu meseleye maksur ve mahsus olacaktır. İkinci defa ittihazı karar olunmak üzere Memurin Muhakemat Encümenine bu evrakın iadesidir.

ABDÜLGANİ B. (Muş) — Efendim bu meselenin Dahiliye ve Adliye encümenlerinde müştereken müzakeresi esnasında bendeniz de hazır bulunmuş ve imali fikretmişim. Hâsil ettiğim kanaati bir iki kelime ile Heyeti Celilenize arz edeyim. Mevzuubahsolan Muhakemat Heyetinin mazbatası birçok noktai nazardan muvafıkî kanun değildir. Tasdika muhtacolan tevkif kararları; Memurin Muhakematı hakkındaki Kanunun 16 ncı maddesi mucibince, meclisi idareden verilen kararlara maksurdur. Bu meselede bir meclisi idare kararı olmadığı için tasdik meselesi de mevzuubahsolamaz. Maznununaleyhimin

esasen bu meseleye olan itirazları fuzuli ve bisuddur. Çünkü buradaki tevkif cinayetle lüzumu mahkeme zaruretinden müteferridir. Bu sebeple de asıl ve fer'i keyfiyetleri de tetkik edilebilir, cinayetle lüzumu mahkeme kararının mercii itirazı mülga usulü ittihamiye mucibince Mehkemei Temyize ait iken bugün iddiayı mefsuhiyet hakkı merfu ve binaenaleyh cinayetle lüzumu muhakeme kararına karşı hakkı itiraz dahi gayrimevcuttur. Şu halde aslına tebean fer olan işbu tevkif kararına karşı maznunlara hakkı itiraz kabul etmek vârit değildir.

Vâkı olan itiraz, tevkif kararının tasdika muhtacolduğu zemininde olup Heyeti Müşarünileyha ancak bu itirazın yolunda olup olmadığını tetkik edebilecektir. Halbuki bu heyet suiistimalâtı tahkikatı vâkıada tadadedilen ve zâhiri halin tahkikatı tezkibetmediği beyan olunan ve bu sebeple cinayetle lüzumu muhakemelerine karar verilen maznunların tahliyei sebillerine karar vermiştir.

Halbuki tahliyei sebil ahkâmı umumiyei hazıraya göre maznununaleyh olan şahsı mevkufun ya fiilinin kabahat derecesinde olduğu veya cünhai hafifeden bulunduğu veyahut men'i muhakemesi icabettiği ahvalde ancak caiz olabilir. Bundan başka bu meselede ister tevkif kararı tasdik edilsin, ister edilmesin bu muamele ittihaz olunan cinayetle lüzumu muhakeme kararının tadilini veya tehirini istilzam edemez. Hulâsa Heyeti Müşarünileyha tevkif kararının tasdik ve ademî tasdikî lüzumuna maksur olması icabeden tetkikatını tahliyei sebile kadar tevsi ve teşmil etmiştir ki, doğru değildir. Esbabı mâruzaya binaen bendeniz dahi Muhakemat Heyetince tanzim olunan mazbatanın reddini teklif eylerim.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib)

— Efendim gerek Refik Şevket Bey biraderimizin ve gerek Ali Süruri Efendinin izahatından benim anladığım, Tetkik Heyetinin vermiş olduğu karar gayrikanunidir. Yalnız ortadaki zühul şundan ileri geliyor. Tevkif kararları iki türlü verilir. Bir bidayeten verilir, bir de her hangi bir memurun suiistimalâtı istihbar olunur, âmiri tarafından tahkikat yapılır. Tahkikatı yapan âmiri veya müfettiş tevkife lüzum gösterir. Onu tevkif edecek olan meclisi idare de tevkifine karar verir. Tedabiri ihtiyatıyeden olan tevkif kararları eğer Hükümeti merkeziye memurları tarafından ise Nazır tarafından, eğer değil ise salâhi-

yettar olan âmiri tarafından tasdik edilir. Bu tasdik; tedabiri ihtiyatıyeden dolayı yani tahkikatın selâmetini temin için yapılan tevkif kararlarına aittir. Binaenaleyh; tahkikat cereyan etmiş; ve neticei tahkikatta katî karar verilmiş ve o karar icabı olarak, yani cinayetle lüzumu muhakeme kararının yanında verilen kanuni karar, mecburi karardır, gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi karardır. Yani ahiz ve girift mahiyetindedir. Eğer heyeti ittihamiyeler lâğvedilmemiş olsa idi, ne yapacaktık? Meclisi idare lüzumu muhakemesine cinayetle karar verip evrakı heyeti ittihamiyeye gönderecekti. Heyeti ittihamiye cinayetle lüzumu muhakeme kararını tasdik ettiği zaman, yanbaşında mecburiyetle bir de ahiz ve girift kararı verecek ve tevkifine de emir verecekti. Bu emir üzerine de derdest edilecekti. Heyeti ittihamiyeler lâğvedilmiş ve heyeti ittihamiyeler vazâifi kanunu mahsusla müstantıklara devredilmiş, müstantık ne yapacak? Cinayetle lüzumu muhakeme kararının yanında ahiz ve girift mahiyetinde olan gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi kararını verecektir. Efendiler! Bunu kimsenin tasdika salâhiyeti yoktur, bu karar katîdir. Ta muhakemenin neticesine kadar cereyan eder. Netice mahkemede müttehen mahkûm olursa kalır. Beraet ederse tahliye edilir. Mesele budur. Binaenaleyh; Tetkik Heyetinin Encümeni Tetkikini vermiş olduğu kararı, yani bu mahiyette derecei nihiyede cinayetle lüzumu muhakeme kararını ve onun yanbaşında ahiz ve girift mahiyetinde olan tevkif müzekkeresini âmiri veya nazırı tasdik etmediği için bu itibarla ikinci defa Encümeni Tetkik tarafından israren verilen kararın Meclisi Âlice infazına emredilmek lâzımdır. Benim kanaatime başka bir mesele yoktur.

EMİR Pş. (Sivas) — Efendim mevzuubahsolan meseleye dair fikrimce hulâsa ettiğim şeyleri arz edeceğim. Tetkik Encümeninin vermiş olduğu tevkif kararına bilitiraz Muhakemat Heyeti tarafından tevkif kararının âmiri veya nazırı tarafından ademitasdikî dolayısıyla istirdadı hakkında müttehaz kararın ne şekil ve surette Meclisi Âlinin Heyeti Umumiyesine sevk edildiği, pek de anlaşılamiyan ve fakat Meclisi Âlice müzakeresi ve bir encümeni muhtelite havalesi kabul edilmiş bulunmak dolayısıyla Encümeni Mahsusun tetkikatını havi kıraat edilen mazbata üzerine tekrar cereyan etmekte olan müzakerede

mazbata aleyhindeki rüfekayı muhteremenin mü-talâati netayici sarahati kanuniyeye karşı delâle-te istinadediyor ki, doğru değildir. Okunan maz-batada da Muhakemat Heyeti Muhteremesinin yalnız ikmalî nevakısı, yani tevkif müzekkeresi-nin tasdikı için iade etmesi lâzım iken istirdat kararıyla iadesindeki fazlalığı nazara almaksızın muhakemat heyeti kararındaki fazlalıktan geçer, Memurin Encümeni de sarahati kanuniyeye müs-tenit noksanını ikmal ederse mesele kendiliğinden halledilmiş olacağından meselenin bu suretle hal-li daha muvafık olacağı mütalâasındaım.

İSMAIL ŞÜKRÜ Ef. (Karahisarı Sahib) — Efendim! mevzuubahsolan mesele muhtelit bir encümene havale olunmuştu, ki bendeniz de mez-kûr encümeninde bulundum. Encümenin noktai tetkiki başlıca iki nokta idi. Ve Tetkik Heyeti Encümenin vermiş olduğu tevkif müzekkeresinin Vekâleti aidesi tarafından tasdika iktiranının lü-zum ve ademilüzumunu tetkik etti. Kavanine mü-racaat edildi. Ve kanunen Vekâleti aidesinin tas-dikine iktiranı lüzumu tebeyyün etti. Ve muhte-lit encümen, kanunen tevkif müzekkeresinin Vekâleti aidesinin tasdikine iktiranı lüzumuna birinci derecede karar verdi, ve vekâleti aidesi tasdik etmedikçe tevkif olunamaz, dedi. Binaena-leyh Muhtelit Encümen «Evince verilen tevkif kararı gayrikanunidir, diyerek ikinci heyetin ver-miş olduğu kararı tasvibetmiştir. Bunu encümen, ekseriyeti azıme ile tasvibetmiştir. İkinci nok-ta da şu idi: Bu iki heyetin arasındaki noktai nazar ihtilâfında mercii hal Meclis midir, de-ğil midir? Bu hususu uzunuzadıya tetkik ettik. Mercii hal Meclis değildir. Çünkü ikinci heyet birinci heyetin âmiridir. Vazife, vazifei icraiye-dir. Bu heyetler de vazifei icraiyei deruhde etmişlerdir. Her ne kadar bu heyeti teşkil eden zevatı muhtereme her biri de müsavi bir salâ-hiyette mebus olmakla beraber bunlar icrai ayrı ayrı vazife deruhde ettiklerinden dolayı esas itibariyle o vazifede, yani icrai olan vazifede Tetkik Heyetinin vazife ve salâhiyet nok-tasından Tetkik Encümenine hâkim bulunduğu anlaşıldı. Bu noktai nazardan Tetkik Heyetinin, Tetkik Encümeni kararlarını nakzedip tekrar iadeye salâhiyettar olduğu ve bunun halli için Meclis veyahut encümen mercii olamadığı ka-naati zâhir oldu. Çünkü bu vazife icrai bir vazifedir, teşriî bir vazife değildir. Ve kanu-nen de bu iki heyet vazifeleri icrai olmasından

yekdiğerine hâkimdirler. Böyle olmasaydı da Heyeti Vekile gibi müsavi bir tarzda olsaydı-lar böyle olmaz. Mercii rüyeti ihtilâf zamanın-da meclisi umumi olurdu. Binaenaleyh bunun da mercii rüyeti Meclis değildir. Bunu tekrar Tetkik Encümeni tetkik etmelidir. Ve bunu tas-dik ettirerek tevkif müzekkeresi vermek lâ-zımgelir. Vekâleti aidesine de tasdik ettirerek tevkif edebilir. Kararın bundan ibaret oldu-ğu-zu zannediyorum. Muhtelit Encümenin reyî bu-dur efendim.

MUSTAFA SABRİ Ef. (Siird) — Mazbata Muharriri kimdir, efendim?

İSMAIL ŞÜKRÜ Ef. (Karahisar) — Maz-bata Muharriri Yozgad Mebusu Süleyman Sır-rı Beydir.

ABDÜLKADİR KEMALÎ B. (Kastamonu) — Reye koyunuz Reis Bey, bu; bu kadar mü-zakereye değmez zannedirim.

ZEKÂİ B. (Adana) — Efendim, Tetkik Encümeni tarafından verilmiş olan tevkif ka-rarlarının vekâleti aidesince tasdikı lâzımgelip gelmiyeceği meselesi mevzuubahsoluyor. Şim-diye kadar söz alan arkadaşlardan bilhassa Re-fik Şevket Beyle Ali Süruri Efendi Hazretleri-nin dermeyan ettikleri mütalâata bendeniz de iştirak ediyorum. Ancak; şu farkla; yani hü-küm vermek için esbabı mucibe olarak buyu-ruyorlar ki, verilen tevkif kararı esasen mevzu-ubahsolan adamın cinayetle itham edilmesin-dendir. Binaenaleyh; bu tevkif kararı muvakk-at tevkif kararı değildir. Gayrimuvakkat tev-kif karardır. Buna binaen bunun hakkındaki karar muhtacı tasdik değildir. O halde bun-dan çıkan mâna demek ki mevzuubahsolan me-sele olmasa da başka bir mesele olsa veyahut cinayetle itham edilmeyip de cünha ile itham edilerek tevkif kararı verilse, yani encümen cünha ile itham ederek tevkifine karar verdi-ği bir memurun kefalete raptedemediğinden dolayı yine Memurin mahkemati hakkındaki Kanuna tevkifan lüzumu mahkemesine cünha ile karar vermekle beraber tevkif kararı verse, yani dedikleri gibi gayrimuvakkat tevkif kara-rı verse o zaman...

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Heyetin salâhiyeti yoktur.

ZEKÂİYİ B. — Vardır. Bu kararı verse o zaman bu kararın da vekâletçe tasdikı lâzımgel-miyecek midir? Veyahut da meclisi idarenin

cinayetle lüzumu muhakemesine karar verdiği bir memurun lüzumu muhakemesine karar vermekle beraber gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi ısdar etmesi ve bu gayrimuvakkat tevkif müzekkeresinin katiyet ifade etmesinden dolayı o meclisi idarenin mafevkı olan mutasarrıfın veya valimin bu kararı tasdik etmesi icabetmiyor mu? Halbuki, kanunda sarahat vardır. Meclisi idarelerin vereceği tevkif kararları isterse cinayetten dolayı, isterse lüzum göreceği cünhadan dolayı olsun, mutlaka buldukları o meclisi idareye riyaset eden o mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından tasdik icabeder. Eğer bu şekil içtihat olunursa, yani buyurdıkları esbabı mucibeyi nazarı dikkate alarak Meclis, bu esbabı mucibeden dolayı Encümeni Tetkikin verdiği kararın Dahiliye veyahut Adliye Vekâletince tasdik lâzımgelmez derse bütün ruhu kanun baştan aşağı değişmiş olur. Ve hepsini baştan aşağı tebdil etmek lâzımgelir. O takdirde cinayetle lüzumu mahkemesine karar vererek gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi kesdiği memurlar hakkındaki kararı da Reisi mülkinin tasdik etmemesi lâzımgelir. Yani Memurun muhakemat Kanununun o maddesi kaldırılmış olur. Yahut bizim Encümeni Tetkikimizin cünha ile lüzumu muhakemesine karar vererek ve fakat kefalete raptedemediğinden dolayı aynı zamanda tevkife lüzum gördüğü memurlar hakkındaki kararının bu sefer, vekili aidince tasdik lâzımgelir. Yani muamele karmakarışık oluyor. Bendenize kalırsa Memurin Muhakemat Heyeti Kanunundaki memurini mülkiyenin tasdik şartının ittihaz edilmesine sebep, yani vâzı kanunun bunu yapması esasen bu kararı veren o meclisi idarenin riyasetinde reis olarak rüesayı memurini mülkiyenin bulunmasından tevellüdetmiştir. Yani müzakereyi icra eden ve kararı veren heyetin reisi o memleketin vali veya mutasarrıfıdır. O karar verildikten sonra reisi mahkeme veyahut Muhakemat Heyeti Reisi tarafından bir tasdik suri gibi bir tasdik oluyor. Yoksa bu karara onların hakkı itirazı yoktur. Süruri Efendinin buyurdıkları gibi reddetmesi ihtimali yoktur. Eğer öyle olmak lâzımgelirse onların arasında husule gelecek ihtilâfattan dolayı da mafevk meclise müracaat etmek gibi bir netice çıkarmak lâzımgelir ki, vâzı kanun bu noktayı halletmemiştir... Buna istinaden hakkı tasdik me-

murini mülkiyeye bahşedilmiş, yani bu kanun mucibince bahşedilmiştir. Ve tabii devairi merkeziyede rüesayı memurin yerine ancak nazırlar kaim olduğu için bu hakkı tasdik nazırlara verilmiştir. Binaenaleyh, bendeniz de neticede müşterekim. Yani Encümeni Tetkikin vereceği kararların vekâlet tarafından tasdik lâzımgelmez. Neden? Şundan dolayı tasdik lâzımgelmez ki; bizim intihabettiğimiz Encümeni Tetkikin vekâletle alâka itibariyle bir münasebeti yoktur. Doğrudan doğruya müstakildir. İttihaz ettiği karar nihai ve katidir. Yani kararlarının vekâletin tasdik ile kabili tenfiz olduğunu kabul etmek Meclis tarafından teşkil edilmiş her hangi bir encümenin umuru memuresinden dolayı yapacağı her hangi bir işin vekâleti aidesi tarafından tasdik edilmesi demesi, Meclisin haiz olduğu icrai ve teşrii sıfatıyla kabili telif değildir. Zaten onları mecalisi idare şeklinde kabul etmek esasen doğru değildir. Mecalisi idarenin vermiş oldukları kararları rüesayı memurinin tasdik etmesi zaten o reisi mülkinin o meclisi idarede reis olmasından dolayıdır.

REİS — Hakkı Hâmi Bey müzakerenin kiyafesini teklif ediyor. Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür.

Efendim, iki encümenin yapmış olduğu mazbata malûmuâliniz, Tetkik Heyetinin Tetkik Encümenin vermiş olduğu kararı nakzetmesi doğrudur, diyor mazbata.. Şimdi bu mazbatanın reddine dair üç tane tahrir var. Refik Şevket Beyle Ali Süruri Efendi buyuruyorlar ki, müşterek encümen mazbatanın reddiyle Muhakemat Heyetinin vermiş olduğu kararın doğru olmasına...

ALİ SÜRURİ Ef. (Karahisar Şarki) — Muhakemat Encümeninin Reisi Beyefendi.

MAZHAR B. (İstanbul) — Encümenin, Heyetin hepsi birdir Reis Bey.

REİS — Efendim, rica ederim mazbatanızda hangisi yazılı ise.

Karahisar Mebusu Mehmed Şükrü Bey de diyor ki, Eskişehir Muhasebecisi Sabri Efendi hakkında Memurin Muhakemat Encümeni tarafından ısraren verilen kararın şifahi izahatım veçhile infazını teklif eylerim, diyor. Şimdi tahrirlerin her üçünü reyâlinize koyuyorum.

Bir de Tokad Mebusu Rifat Beyin takriri var. Okuyoruz, dinliyelim.

Riyaseti Celileye

Bu meselenin Meclise ciheti taallûku yoktur. Tetkik Encümeninin mukarreratını derececi saniyede Tetkik Heyeti tasdik veya nakzetmek salâhiyetini haiz olmakla meselenin kanuna karşı tefsire ihtiyacı olmadığını arz eylerim.

Tokad
Rifat

REİS — Meclise taallûku var ki, Meclise havale edilmiş ve Meclis, encümene havale etmiş, encümeden gelmiş ve müzakeresini kabul etmiş. Binaenaleyh, bu takriri reye koymaya hacet yok. (Öyle değil, sesleri) Peki bu takriri reye koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul olunmadı. (Gürültüler) Bir daha mı reye koyayım?

Diğer takrirler de okunacak efendim, dinliyelim :

Riyaseti Celileye

1. Mufassalan arz ettiğim esbaba binaen Adliye ve Dahiliye encümenlerinin mazbatasını muvafıkı kanun olmadığından gayrimuvakkat tevkif müzekkeresi ısdarının kanuni ve mecburi olup hiçbir makamın tasdikine lüzum olmadığına karar ita buyurulmasını teklif ederim.

Karahisar Şarki
Ali Süruri

Riyaseti Celileye

Arz ettiğim esbabı mucibeye binaen Muhtelit Encümen mazbatasının reddiyle Memurin Muhakemat Encümeni tarafından ita olunan kararın muvafakati kanuniyesinin kabulünü teklif ederim.

31 Ağustos 1338
Saruhan Mebusu
Refik Şevket

Riyaseti Celileye

Eskişehir Muhasebecisi Sabri Bey hakkında

Memurin Muhakemat Encümeni tarafından ısraren verilen kararın infazının şifahen izahatım veçhile kabulünü teklif ederim.

31 Ağustos 1338
Karahisar Sahib
Mehmed Şükrü

REİS — Efendim, bu üç takririn meali biridir. Şu takriri kabul edenler lütfen el kaldırsın. Efendim, ekseriyeti azîme ile kabul edilmiştir.

3. — *Karahisar Sahib mebuslarına izin verilmesine dair Divanı Riyaset kararı*

REİS — Efendim, Karahisar Sahib mebusları Karahisar'a gitmek üzere mezuniyet istiyorlar. (Kabul sadaları)

Heyeti Umumiyyeye

Düşmandan istirdadedilmiş olan dairei intihabiyelerine azimet etmek üzere Karahisar Sahib mebusları Ali, Mehmed Şükrü beylerle Mustafa Hulûsi, Nebil ve İsmail Şükrü efendilerin talepleri veçhile on beşer gün mezun addedilmeleri Divanı Riyasetçe tesbidedilmiş olmakla Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur efendim.

B. M. Meclisi Reisisanisi
Dr. Adnan

REİS — Karahisar mebuslarının mezuniyetlerini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

(Darısı İzmir mebuslarına sesleri)

ABDÜLKADİR KEMALİ B. (Kastamonu) — Selâmlarımızı da götürsünler.

REİS — Efendim Şer'îye bütçesi reye konmuştu. Reye iştirak eden 145 zattır. Muamele tamam değildir. İkinci celsede yoklama usulüyle reye konacağını arz ediyorum. On dakika tenefüs.

Hitamı celse; saat : 3,15

İKİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 3,45

REİS — Birinci Reisvekili Vehbi Efendi Hazretleri

KÂTIPLER : Hakkı Bey (Van), Âtîf Bey (Kayseri)

4. — *İstiklâl Mahkemesi âzasına aile harcırahı ve ikâmet yevmiyesi verilmesi meselesinin hallo-lunmasına dair Meclis Reisisanlığı tezkeresi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası*

REİS — Efendim celse açılmıştır. İstiklâl mahkemeleri harcırahlarına dair Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası vardır, okunacaktır. Dinliyelim.

Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası

İstiklâl Mahkemesi âzasına aile harcırahı ve ikamet yevmiyesi itası icabedip etmiyeceğinin müstacelen halli zımında Makamı Riyasetin muhavvel takriri üzerine icabî müzakere olundukta; evvelâ Harırah Kararnamesinin dördüncü aile masrafı hakkındaki faslın onuncu maddesine aile masrafı daimî memuriyetler ile bir tarafa gönderilenlerden, yahut merkezi memuriyetini tebdil edenlerden mahallî memuriyeti cedidelerine nakledilecek ailesi olanlara verileceği musarrah olmasına ve İstiklâl Mahkemesi âzalığı kanunun sarahatine göre daimî bir memuriyet olmayıp memur iken bir merkezden diğer bir merkeze nakli memuriyet ettirilmiş memurin kısmından da bulunmamasına mebnî salifilarz madde kanuniyenin sarahati katiyesine nazaran muvakkat memurlara aile harırahı verilemeyeceği bedihi bulunmuştur. Sniyen ikamet yevmiyelerine gelince : Harırah Kararnamesinde İstiklâl Mahkemesi âzasına ikamet yevmiyesi verileceğine dair bittâbi sarahat olmadığından İstiklâl mahkemelerinin, evvelki sene bidayeti teşekkülünde harırah ve seyahat yevmiyelerinin Maliye müfettişleri gibi ve ikamet

yevmiyelerinin de on beş günden ziyadesine şâmil olmamak üzere yalnız on beş gün için kezalik Maliye müfettişleri gibi itası Divanı Riyasetçe takarrür etmiş ve olveçhilê muamele olunmuş iken geçen sene Heyeti Umumiyece ikamet yevmiyesi itasından sarfınazar olunması takarrür ettiğinden şu suretle encümenimiz de ekseriyetle ikamet yevmiyesi itasına taraftar olamamıştır.

Reis	Mazbata Muharriri	
(Gazianteb)	Hakkârî	
Ali Cenani	İkâmet yevmiyesi verilmesine taraftarım.	
	Mazhar Müfid	
Âza	Âza	Âza
Lâzistan	İçel	Erzincan
Ziya Hürşid	Mehmed	Emin
Âza		Âza
Sivas		Erzurum
Ziyaeddin		Hüseyin Avni

REİS — Efendim söz istiyen var mı? (Yok sadaları) Efendim söz istiyen yok. Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasını kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Ekseriyetle kabul edilmiştir efendim.

SALÂHÂDDİN B. (Mersin) — Bunun hilâfında Divanın kararı varsa tadil edilmelidir. Binâenaleyh; Meclis kararına tâbi olmalıdır.

REİS — Ekseriyet yoktur. Efendim, Cumartesi günü saat bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Hitamı müzakerat; saat : 4,00

İçtimai âti ruznamesi

1. — Zaptı sabık hulâsası
2. — Eyrağı vâride

Tebrik telgrafları

Kırşehir Mebusu Sadık Beyin, Memurini mülkiye tekaüt Kanununa zeyil olmak üzere teklif ettiği lâyihai kanuniye

Gaziantep Mebusu Ali Cenani Beyin, Düşmandan istirdadedilen mahaller ahalisine muavenet ierası hakkındaki Kanuna zeyil olmak üzere teklif ettiği lâyihai kanuniye

Cevapları verilecek sualler

1. — Kayseri Mebusu Hilmi Beyin, tekâlifî millîye yüzde yirmilerine dair Dahiliye Vekâletinden

2. — Karesi Mebusu Basri Beyin, Alâiyeli Mahmud Beye dair Dahiliye Vekâletinden

3. — Kayseri Mebusu Osman Beyin, yüz elli deve meselesine dair Dahiliye ve Müdafaai Millîye vekâletlerinden

4. — Gaziantep Mebusu Ali Cenani Beyin, Adana ve havalisi şimendiferlerine dair Nafia Vekâletinden

Şer'îye bütçesi ikinci defa reye konulacak,

Müzakere edilecek mevad

Sıhhiye bütçesi

Ankara'da bir İstiklâl Mahkemesi teşkiline dair teklif

Sivil tıbbı ve baytarlar hakkındaki lâyihai kanuniye

